

afgørelse må folketing træffe på egen hånd på grundlag af det materiale, som måtte foreligge for tinget om den pågældende ministers forhold. Bedømmelsen af disse forhold tilkommer folketinget, og tinget kan ikke få domstolens bistand ved foretagelse af denne bedømmelse. Herved ville man på en principielt særdeles uheldig måde kunne foregribe en eventuel senere afgørelse ved rigsretten eller gøre domstolene til en kastebold i politiske sager. En sådan bistand fra domstolene vil efter regeringens opfattelse heller ikke kunne opnås ved, at folketinget skulle bede en eller flere dommere om at foretage en bedømmelse af en ministers forhold. Herved ville man, om end kun indirekte, også opnå domstolens bistand til en vurdering, som det påhviler folketinget og folketinget alene at foretage . . .«

» . . . Det står altså klart og tydeligt i grundloven, at i de sager, der bliver anlagt mod ministrene for deres embedsførelse, er det rigsretten, der skal foretage påkendelsen, og regeringen må derfor fastholde, at folketinget og kun folketinget bør bedømme det materiale, som er tilvejebragt af kommissionsdomstolen . . .«

Kommissionsdomstolen i kildeskattesagen skulle efter kommissoriet alene »klarlægge de nærmere omstændigheder ved fremskaffelse af lokaler til kildeskatteadministrationen.«

3. Hvis der ønskes nedsat en *kommissionsdomstol* til at foretage yderligere undersøgelse og med henblik på at placere ansvaret for fejl og forsømmelser, vil det efter justitsministeriets opfattelse derfor være nødvendigt at undtage ministrene, for så vidt angår selve den retlige ansvarsplacering. I den foreliggende sag, hvor det indbyrdes forhold mellem ministerierne og deres embedsmænd i det væsentlige må anses for klarlagt, finder jeg, at det i selve kommissoriet bør gøres klart, i hvilket tilfælde kommissionsdomstolen skal søge det retlige ansvar placeret, dvs. i forhold til tjenestemændene, og i hvilket tilfælde man må afstå herfra, dvs. i forhold til ministrene.

Det er på den baggrund min vurdering, at det er tvivlsomt, om gennemførelsen af en undersøgelse ved en kommissionsdomstol

ville bringe folketinget meget længere, end man allerede er i dag.

Det vil under alle omstændigheder blive nødvendigt på ny for folketinget at overveje hele sagen og om der foreligger ansvarspådragende forhold vedrørende ministrene.

Man kan på baggrund af sagens forløb rejse spørgsmålet om, om det vil være muligt at forklare befolkningen, at man efter en ny undersøgelse skal begynde helt forfra med vurderingen af det retlige ansvar.

Det er derfor, at jeg har peget på, at hvis folketinget ønsker evt. yderligere oplysninger draget frem og ønsker at foretage en *ansvarsplacering* for såvel embedsmænd som ministre, bør dette ske ved nedsættelse af en *parlamentarisk kommission* efter grundlovens § 51.

Spørgsmål 14 til justitsministeren:

»Under henvisning til samrådet d.d. anmodes om ministerens kommentar til justitsministerens skrivelse af 5. november 1981 til folketingets udvalg angående forslag til lov om undersøgelse af visse forhold vedrørende post- og telegrafvæsenet.«

Svar:

1. Som anført i justitsministerens mundtlige redegørelse om dagpengesagen under forespørgselsdebatten (F 9) den 8. november 1984 er det antaget i den statsretlige litteratur og i overensstemmelse med parlamentariske principper, at adgangen til at rejse rigsretssag bør forbeholdes folketinget.

En kommissionsdomstol vil på den baggrund efter justitsministeriets opfattelse kunne inddrage ministre i en undersøgelse, således at kommissionsdomstolen kan afhøre ministre og foretage en beskrivelse af ministres handlemåder eller undladelser, ligesom kommissionsdomstolen efter justitsministeriets opfattelse kan give udtryk for, om man finder, at en ministers handlemåde har medført, at bestemte forvaltningsretlige eller bevillingsretlige regler eller principper må anses for tilsidesat, samt i øvrigt vurdere, om ministeren har begået fejl eller handlet uhensigtsmæssigt.

Justitsministeriet er imidlertid af den opfattelse, at bestemmelserne om ministres ansvar i ministeransvarlighedsloven sammen-